

Kolláth György

Drágábban oszlat a bíróság, mint a rendőrség?

Egy megyei bíróság másodfokú munkaügyi tanácsa arcul csapta a kollektív jogi és alapjogi rendszerben - elvileg bíróság által védett autonómiával - működő helyi önkormányzat(iság)ot, és magát az alkotmányt is. Jogerős döntése következtében kb. 20 millió forinthez juthat egy megsajnált polgármester, akit a saját testülete megfosztott a bizalmától, a lakossága pedig új választáson lecserélt. E bíróság fenntartotta magának a jogot megítélni, hogy vajon a községi képviselő-testület által alkalmazott Dugonics Titusz-figura (feloszlunk, távozunk, s viszünk magunkkal téged is, főnök, aztán meglátjuk, mit hoz a választás) indokolt volt-e vagy sem. Jobban tudná a bíróság, mint a választók közössége, és hatalma van ezt megítélni, még hozzá a plurális demokráciára hivatkozva? Hogy jön egy falu testületi vezetése ahhoz, hogy a két évvel ezelőtti /5 szavazaton múlt/ választói döntést létező joga szerint – akár együttműködési képtelenség, bizalomvesztés és konkrét vezetői hibák miatt is – felülvizsgálja? Ahhoz, hogy községüknek - a nem bűnös, csak hiteltelen, önsajnáltató és befelé fordult polgármester helyett - nyitott, tette kész személyt akarjanak választani? A bírói verdikt, kimondva-kimondatlanul: fizessenek apanázst, ha ennyire élni akarnak demokratikus jogaikkal.

A polgármester oda-vissza aláírhatott önmaga javára, szavazgathatott a saját ügyében, eltagadhatta a testülete előtt nyugdíjba vonulását - és így tovább. Ez mind a testület sara, nem „a testület akarátát végrehajtó személyé” (idézet felsőbb bíróság korábbi iránymutatásából)? Az ok büntetlen, az okozat vétkes!? A közigazgatási bíraskodásnak lett volna hatásköre ezt megítélni, de nem volt rá indoka. Ott tudják: az önkormányzatiság alfája-ómegája, hogy kizárólag törvénysértés esetén tehetnek bármit is. Mára szinte más se maradt az autonómiából, mint a hatáskör, s a helyi politika önállósága. Eddig.

Dermesztő precedens született: jognak álcázott bírósági káderpolitika. Hiába volt közjogilag és a választópolgárok legitim, időközi voksolásával megerősítve tökéletesen jogszerű minden. A bírói tanács, munkajogi kázust vizionálva, részrehajlóan módot látott arra, hogy rendeltetésellenes, tisztességtelen, rosszhiszemű joggyakorlással bélyegezze meg a 9:3 arányban politikai döntést hozó testületet. Felülírta a helyi politikát, megszabva, hogy mi a helyes és mi nem az egy község helyhatóságának életében, működésében. Együtt kell élni(ük) a feszültséggel, és csak a legvégső esetben, utolsó eszközként szabad nyúlniuk az önfeloszlatáshoz. Mikor? Ugyanakkor, amikor alkotmánybírósági előzetes vélemény nyomán őket a parlament is feloszlata – alkotmányellenes működés jogcímén. Nem számít, hogy erre nézve külön intézmény van az alaptörvényben – okkal és ésszerű eltéréssel. Az elvi következetességet feledve, csak ott torpant meg a magyarázat fennhéjázó gögje, hogy állásába visszahelyezni már mégse lehet a falu által újra nem választott, ex-vezetőt, de kvázi munkabéreként pénz jár neki. A hibásan idecítált jogszabály nyomán kimondhatták volna, hogy két polgármester fungál, tegyük fel - a bírósági logika szerint - a páros napokon az egyik, a páratlanon a másik?!

Egyesületnél, szövetkezetnél, bármilyen önkormányzó civil szervezetnél, de az országgyűlés esetében is van két jogi út. Az egyik az önfeloszlatás, amikor elégük van önmagukból vagy egymásból a belül lévőknek, és maguk vetnek véget a működésnek. Mindegy, miért. Sokszor ez a megújulás előfeltétele, róla az alapszabály külön rendelkezik. A másik mód a külső, hatósági feloszlata. Ez tartalmában, kihatásában szankcionálás, ugyanis törvénysértő és másként helyre nem hozható működési hiba jogkövetkezménye. Ez a kettősség – ésszerű, politikai sajátosságokkal, és a hatalommegosztásra is tekintettel – megvan mind az önkormányzati, mind a parlamenti jog terén. Az Országgyűlés is politikai okból-érdekből, feles döntéssel, ellenzéke tiltakozása közepette foszlathatja magát, előre hozva a választásokat. Ezen kívül, szigorú feltételek meglétekor a köztársasági elnök is hozhat feloszlató döntést a T. Házra. Ha valaki egyenlőségjelet tenne e két lépés közé, már szigorlatra sem mehetne.

A képviselők - a Kossuth téren, de helyileg is - sajátos közjogi-közszolgálati viszony alapján kapják javadalmazásukat. Az nem munkabér (tiszteletdíj), a státusz nem munkaviszony, csupán néhány utaló szabály ad a megfelelő esetre szólóan köztisztviselői és munkajogi átkötést.

Ha elvileg igaza volna az aktivista bíróságnak, szédítő távlat nyílnék. Akkor ui. ellenzéki képviselő, a ciklusidő letelte előtt menesztett miniszter, a politikai váltógazdálkodásban, ismert kockázattal megválasztott akárki, aki nem tölthette ki a mandátumát, ab ovo megsértődhet, és munkajogi vitában bíróságtól kérhet anyagi és erkölcsi elégtételt. Százával lehetnének a választási vesztesekből telitömött zsebű, dolgozni sem kénytelen, megdicsőült peres felek.

A háború a politika folytatása más eszközökkel. Erre tart immár egy bírósági döntés is, méghozzá drágábban mérve a bonuszt, mint amennyiben a rendőrség oszlatása kerül?!

A szerző alkotmányjogász, ügyvéd

Megjegyzés: ez a publicisztika egy konkrét ügy keresztmetszetét adta, nyilvános közlésre nem került, csupán az egyetemi-főiskolai oktatás keretében dolgoztuk fel. A jelen közlés célja ugyanez, utalva arra, hogy időközben az adott ügy végérvényesen lezárult, ugyanis a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati tanácsának a 2008. április 23-i nyilvános ülésén meghozott ítélete az alsóbbfokú munkaügyi bírósági határozatok jogsértését orvosolta, a téves jogmagyarázatokat kiiktatta, az expolgármester keresetét elutasította. Kgy